

Η συνειδησιακή καθυπόταξη, μέσω της αλλοίωσης των νοημάτων των λέξεων

Στα προηγούμενα άρθρα παρουσιάστηκαν ορισμένες από τις πλαστογραφίες στις οποίες προχώρησαν χριστιανοί συγγραφείς, με τον σκοπό να παραπλανήσουν τους εθνικούς ώστε να αποδεχτούν τον Χριστιανισμό συνειδησιακά. Παρουσιάστηκαν τα χαλκευμένα αποσπάσματα στους σιβυλλικούς χρησμούς και στον Ορφέα. Στο παρόν, θα δούμε με συγκεκριμένα παραδείγματα, πως επιχειρήθηκε η αλλοίωση της σημασίας των λέξεων, που απώτερο σκοπό είχε την σε βάθος χρόνου συνειδησιακή καθυπόταξη των πιστών.

Στο μυθιστόρημα «1984», ο συγγραφέας Άρθουρ Μπλερ (γνωστός ως «Τζωρτζ Όργουελ») έγραφε: «Δεν βλέπεις ότι ο όλος σκοπός της Νέας Ομιλίας είναι να στενέψει τα όρια της σκέψης;» (σ. 63). Ότι, «η νέα ομιλία σκόπευε όχι να εξαπλώσει, αλλά να περιορίσει τον ορίζοντα της σκέψης» (σ. 328). Σε άλλο σημείο, αναφέρεται για τη δημιουργία λέξεων από το καθεστώς που «προορίζονταν να επιβάλλουν στο χρήστη την επιθυμητή διανοητική στάση» σ.331. Μήπως κάτι παρόμοιο δεν συνέβη και με τη Νέα Τάξη Πραγμάτων που επιχειρήθηκε από τους αυτοκράτορες τον τέταρτο αιώνα, δια της επιβολής του Χριστιανισμού; Και μπορεί μεν να μην προέβησαν στη δημιουργία νεολογισμών (όπως σήμερα), αλλά επιχειρήθηκε συστηματικά η διαστρέβλωση και αλλοίωση των εννοιών των ήδη γνωστών λέξεων. Διότι δεν θα έφταναν μόνο τα αυτοκρατορικά έδικτα και οι εκκλησιαστικοί αφορισμοί και αναθεματισμοί προς τους αντιφρονούντες. Έπρεπε να επιβάλουν μια ανάλογη διανοητική κατοχή στους λαούς που θα αποτελούσαν το μελλοντικό ποίμνιο της Εκκλησίας. Και το μέσον για να τους αλλάξουν τον τρόπο του σκέπτεσθαι (αλλά και τις συνειδήσεις σε βάθος χρόνου), ήταν να τους αλλάξουν τη σημασία των λέξεων. Κάτι που παγιώθηκε και σήμερα βλέπουμε τα αποτελέσματα ...

Ίδιες απόψεις εκφράζει και ο Άλντους Χάξλεϊ στο δοκίμιό του «Επιστροφή στον θαυμαστό καινούργιο κόσμο». Εκεί έγραφε (σ. 156): «Στην αντιλογική τους προπαγάνδα οι εχθροί της ελευθερίας διαστρέφουν συστηματικά τις πηγές της γλώσσας, με σκοπό να κολακεύσουν ή να πανικοβάλλουν τα θύματά τους, ώστε να σκέπτονται, να αισθάνονται, και να ενεργούν όπως αυτοί, οι χειραγωγοί του νου,

να θέλουν να σκέπτονται, να αισθάνονται και να ενεργού. Μια εκπαίδευση για ελευθερία (και για αγάπη και για λογική, που είναι ταυτόχρονα οι προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα της ελευθερίας) πρέπει να είναι μεταξύ άλλων εκπαίδευση στη σωστή χρήση της γλώσσας». Σε άλλο σημείο, «Αν πολλοί άνθρωποι του λαού άρχιζαν να ερευνούν εξονυχιστικά όσα λένε οι ιερείς τους και τα αφεντικά τους, η κατάσταση θα μπορούσε να εξελιχθεί σε έντονα ανατρεπτική» (σ. 158).

Όμως ο φιλοσοφικός λόγος μας δείχνει τον τρόπο ώστε να ξεφύγει κανείς από το διανοητικό αυτό λαβύρινθο, πιάνοντας και ακολουθώντας «τον μίτο της Αριάδνης». Ο μίτος αυτός δεν είναι άλλος παρά η εξέταση του ετύμου, δηλαδή της πραγματικής σημασίας των λέξεων. Οι αρχαίοι διανοητές και συγγραφείς έδιναν πολύ μεγάλη προσοχή στην ακριβολογία. Στο να χρησιμοποιούνται με τον ορθό τρόπο οι όροι. Διότι στην ελληνική γλώσσα υπάρχει η σχέση του σημαίνοντος και του σημαινομένου. Αυτό σημαίνει ότι όταν αναλυθεί μια λέξη, όταν προβούμε στην ετυμολογία της, τότε ανακαλύπτουμε και την αληθινή σημασία της. Την ετυμολογία δεν μπορεί να την κάνει ο καθένας διότι απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις. Αυτήν την αλήθεια την γνώριζαν, για αυτό και έλεγαν «*Αρχή σοφίας, ονομάτων επίσκεψις*». Δηλαδή, η αρχή της σοφίας είναι η σκέψη μας επί των ονομάτων. Το να βρούμε τι σημαίνουν αυτά. Η ολοκλήρωση της σοφίας έρχεται όταν κατανοηθούν σε βάθος και από κάθε πλευρά, με την ορθή μέθοδο.

Ο Πλάτων μας διασώζει την πληροφορία ότι ο σοφιστής Πρόδικος έλεγε: «*Πρώτον γαρ, ως φησί Πρόδικος, περί ονομάτων ορθότητος μαθείν δει*» (Πλάτων, Ευθύδημος, 277e). Να μια απόδειξη της διαστρεβλωτικής θέσης ότι δήθεν ο Πλάτων «τα βάζει» με τους σοφιστές σωρηδόν. Αυτό είναι άλλο μεγάλο θέμα που πρέπει να διερευνηθεί, το οποίο όμως δεν έχει σχέση με το θέμα μας. Αυτήν την αρχή θέτει και χρησιμοποιεί και ο ίδιος ο Πλάτων στον διάλογο «Κρατύλος», που είναι το πρώτο γλωσσολογικό κείμενο παγκοσμίως. Ο γραμματικός Ηρωδιανός λέει: «*Πας λόγος μη ακριβή την ομιλίαν έχων παιδευσίας ικανά φέρει τεκμήρια*».

Ο Χριστιανισμός διέστρεψε τις έννοιες κακοποιώντας τις, προκειμένου να νικήσει τον άνθρωπο στο διανοητικό επίπεδο, και να τον φέρει εκεί που ήθελε. Δηλαδή, στον έλεγχο και την υποταγή. Παρακάτω θα δούμε δειγματοληπτικά ορισμένα τέτοια παραδείγματα που αποδεικνύουν του λόγου το αληθές.

Πρώτο παράδειγμα:

Η λέξη «**αμαρτία**», σημαίνει: «*Αποτυχία, αστοχία, σφάλμα· η του αγαθού*

αποτυχία/ παράπτωμα, πλημμέλημα, αδίκημα, αθέμιτος πράξις, παράβασις του θείου νόμου, ασέβεια» (Μέγα ετυμολογικό Δ. Δημητράκου, τ. Α σ. 312).

Σύμφωνα με την αρχαιοελληνική αντίληψη, η αμαρτία ήταν αστοχία που αφορούσε το ίδιο το πρόσωπο που την διέπραττε, εφόσον έμπαινε εμπόδιο στην εξέλιξή του. Εμπόδιο στο παράγγελμα «Γνώθι σαυτόν». Ή όπως έλεγε και ο Σωκράτης, «βίος ανεξέταστος ου βιωτός». Δεν στρέφονταν εναντίον του θείου, όπως δίδαξε αργότερα η χριστιανική θρησκεία κατά το «Σοι μόνω ήμαρτον και το πονηρόν ενώπιον σου εποίησα» (Ψαλμός N, στ. 6).

Ο Χριστιανισμός πήρε τον όρο και τον αλλοίωσε προσθέτοντας επιπλέον στοιχεία με σκοπό τη δημιουργία ενοχών στους οπαδούς του. Πέρασε στις συνειδήσεις των πιστών ότι οτιδήποτε ξεφεύγει από όσα εκείνος ορίζει, είναι αμαρτία κατά του θείου. Για παράδειγμα, στον ΞΘ´ (69) αποστολικό κανόνα προβλέπεται καθαίρεση (για τους λειτουργούς) και αφορισμός (για τους λαϊκούς), σε περίπτωση παραβίασης των νηστειών της Τεσσαρακοστής και των εβδομαδιαίων (δηλαδή, της Τετάρτης και της Παρασκευής). Ο μόνος λόγος που δικαιολογεί τη κατάλυσή τους, είναι η σωματική ασθένεια. Επιπλέον, η Εκκλησία θέσπισε ότι η νηστεία πρέπει να συνδυάζεται με ένα διαρκές πένθος (« [...] νηστεύομεν, κατά τον θείον Χρυσόστομον (...) όχι δια το Πάσχα, όχι δια τον Σταυρόν, αλλά δια τας αμαρτίας μας» -Πηδάλιο, σ. 84), με αποχή από τις σεξουαλικές δραστηριότητες (ο.π. σ. 85), ενώ απαγορεύτηκε η τέλεση γάμων την περίοδο αυτή με τον ΝΒ´ (52) κανόνα της συνόδου της Λαοδικείας. Έτσι, ορίστηκαν ως «αμαρτία» πράγματα που δεν είναι. Επιπλέον, η διαρκής αυτοκατάκριση που συνοδεύει την αίσθηση της παράβασης του νόμου της εκκλησίας, αφενός του δημιουργεί συναισθηματικά και ψυχολογικά προβλήματα, επιπλέον εγκλωβίζει τον πιστό σε μια παθητική κατάσταση εξαρτήσεως από το ιερατείο (εφόσον για να συγχωρηθεί από τον θεό δια μέσου του...ιερέως, μπαίνει σε μια διαδικασία...υπακοής).

Με αυτόν τον τρόπο κατάφερε η Εκκλησία να ελέγχει επί αιώνες τον νου και το συναίσθημα των πιστών της, αλλά και να εισχωρεί στον ιδιωτικό τους βίο. Όσοι πάλι πήραν τα πράγματα πιο ελαφρά, χωρίς όμως να ελευθερωθούν εντελώς από τα δεσμά της, κατέληξαν υποκριτές. Η υποκρισία ήταν το αποτέλεσμα που διαχρονικά παρήγαγε η εκκλησία εντός των κόλπων της, αρχής γενομένης από την ίδια την κεφαλή της. Το χριστιανικό ιερατείο τρέφεται από τις «αμαρτίες» του ποιμνίου του. Διατηρείται και δίδει στον εαυτό του λόγο να υπάρχει.

Δεύτερο παράδειγμα:

Αλλά και η έννοια της **μετανοίας** (που συνδέεται με την «αμαρτία»), που όπως εύκολα κατανοεί κανείς σχετίζεται με την μεταστροφή του νου, στον Χριστιανισμό συνδέθηκε με «σκληραγωγίες» του σώματος. Επί παραδείγματι, ο πρώτος κανόνας του Ιωάννη του Νηστευτού, αναφέρεται στην σύντμηση του χρόνου της μετανοίας για όσους δείχνουν καλή διαγωγή. Ορίζεται ένα «αντίρροπον» (αντιστάθμισμα). «[...] τοις γνησίως μετανοούσι **και την σάρκα σκληραίς αγωγαίς** κατατρύχειν προθυμουμένοι, και βίον ευγνωμόνως μετιέναι της πρώην κακίας αντίρροπον, κατά το μέτρον της εγκρατείας, αντιμετρύν αυτοίς και την του χρόνου της μετανοίας ελάττωσιν» (Πηδάλιο, σ. 564). Όπως σχολιάζει και ο Νικόδημος, «[...] δια τούτου, λέγει ο άγιος, εμείς εκρίναμεν εύλογον, να ολιγοστεύσωμεν τους χρόνους της μετανοίας εις εκείνους, όπου γνησίως μετανοούν, και προθυμοποιούνται να ταλαιπωρήσουν το σώμα των με σκληραγωγίας, και να ζήσουν εις το εξής ζωήν ενάρετον εναντίαν εις την προτέραν κακήν ζωήν όπου είχαν». Όπως φαίνεται από τη συνέχεια, η σκληραγωγία αυτή αναφέρεται στην αποχή (για κάποιο διάστημα) από κρασί, κρέας, τυρί, αυγά, ψάρι, λάδι, και στην επίδοση σε συχνές γονυκλισίες. «Ανίσως δε θέλη να εξιλεώνη τον Θεόν και με συχνάς γονυκλισίας και μετανοίας, ομοίως και δι' αυτάς να του ολιγοστεύομεν έναν χρόνο... ». Όμως, για την αρχαία ελληνική σκέψη, η σοφία δεν εδράζεται στο μετανοείν αλλά στο προνοείν («ου μετανοείν, αλλά προνοείν χρη τον άνδρα τον σοφόν»- Επίχαρμος). Η πνευματική εσωτερική εργασία της μετανοίας συνδέθηκε στον Χριστιανισμό με την ταλαιπωρία του σώματος και την υπακοή σε ανούσιες επιταγές (θα φας ελιά, δεν θα φας λάδι!). Σε αντίθεση με αυτά, η δίαιτα των πυθαγορείων είχε καθαρά φιλοσοφικές προϋποθέσεις (π.χ. η ακρεοφαγία), όπως και ο διαλογισμός που έκαναν πριν κατακλιθούν και που αναφέρεται στα Χρυσά Έπη, στ. 40-44. Εξέταζαν τι παρέβηκαν και με ποιόν τρόπο, τί καλό έκαναν και σε τί χρησίμευσαν, και τί δεν ολοκληρώθηκε από όσα έπρεπε να κάνουν. Μέμφονταν τον εαυτό τους για το πρώτο, χαίρονταν και ευχαριστιούνταν με το δεύτερο, ασκούσαν στην ετοιμότητα με το τελευταίο. Σκοπός η πρόνοιά τους για την αρετή και την αυτο-βελτίωσή τους.

Τρίτο και τέταρτο παράδειγμα:

Άλλη μια κακοποιημένη έννοια, είναι αυτή της «**αιρέσεως**». Η λέξη προέρχεται «εκ του αιρούμαι = εκλέγω ή εκλέγομαι/εκλογή, προτίμησις ενός εκ δύο προκειμένων/εκλογή ενός ή πλειόνων εκ διαφόρων προκειμένων/προαίρεσις, κλίσις, πρόθεσις, το τείνειν προς τι, το ορέγεσθαι τι» (Μέγα ετυμολογικό λεξικό Δ. Δημητράκου, τ. Α, σ. 124). Η «αίρεση» προϋποθέτει ελευθερία σκέψης και

δικαίωμα στη διαφορετικότητα των επιλογών. Είναι ένα εργαλείο προκειμένου ο άνθρωπος να καλλιεργήσει και να εξελίξει την κρίση του και την προσωπικότητά του. Τα φιλοσοφικά δόγματα-συστήματα λέγονταν «αιρέσεις». Εκείνοι που επέλεγαν έναν συνδυασμό φιλοσοφικών διδασκαλιών, καλούνταν «εκλεκτικοί». Κανένα πρόβλημα. Κανένας δεν καταδίκασε τον άλλο, ασχέτως αν μεταξύ τους είχαν επιμέρους διαφορές. Η προσπάθειά τους ήταν να πείσουν με τον διάλογο. Όστε από τη θέση και την αντίθεση να προχωρήσουν στην σύνθεση. Στον Χριστιανισμό όμως διαστρεβλώθηκε και αυτό. «Έπρεπε» να περάσει στις συνειδήσεις ότι η Εκκλησία κατέχει την αλήθεια, για να μπορεί στη συνέχεια να χαρακτηρίσει ως «αιρετικό» (πλέον με την διεστραμμένη αρνητική σημασία) οποιονδήποτε διαφωνούσε μαζί της. Η διαφορετική θέση σε σχέση με τα δόγματα της Εκκλησίας, πλέον θεωρείται «μιαρή», «άρρωστη», και «ασεβής». Τώρα αν σκεφτούμε ότι η θρησκευτική καταδίκη είχε συνδυαστεί και με την πολιτική δίωξη (πάντα στο «όραμα» της αγαστής συνεργασίας των δύο εξουσιών), μπορούμε να καταλάβουμε τι τράβηξαν οι άνθρωποι του 4ου-5ου αιώνας και εφεξής. Άλλωστε τα σωζόμενα έδικτα το αποδεικνύουν!

Το ίδιο λεξικό συνεχίζει: «**Μεταγενέστερα** θρησκευτικόν δόγμα κατά παρέκβασιν ή απόκλισιν των κοινώς παραδεδεγμένων/ ειδικότερα αι περί το δόγμα παρεκκλίσεις από της διδασκαλίας της ορθοδόξου εκκλησίας». Αυτό συνέβη επειδή έπρεπε να βγουν από τη μέση όλα τα συστήματα (είτε φιλοσοφικά είτε θρησκευτικά) που διέφεραν από την υποτιθέμενη «ορθή» πίστη της Εκκλησίας. Σκοπός ήταν να δημιουργηθεί ενότητα με μέσο την πίστη σε μια πολυεθνική αυτοκρατορία που αποτελούνταν από ετερόκλητα στοιχεία, προκειμένου να εκπληρωθεί ο θρησκευτικο-πολιτικός οραματισμός μιας αυτοκρατορίας επί της γης με έναν αυτοκράτορα «ελέω Θεού» και μια Εκκλησία, σε αντιστοιχία με έναν Θεό και μια ουράνια βασιλεία. Πώς θα ποινικοποιούνταν οτιδήποτε δεν συμφωνούσε με το επίσημο, εάν δεν διαστρέφονταν ο όρος «αίρεση»; Η «αποκαλυμμένη αλήθεια» (Ορθοδοξία) δεν αφήνει περιθώρια για άλλες απόψεις-προσεγγίσεις, που πλέον θεωρούνται «αιρετικές», «επικίνδυνες», διώκονται και επιχειρείται (ανεπιτυχώς) να μπουν στο περιθώριο. Στον πρώτο κανόνα του Βασιλείου διασαφηνίζεται πλήρως: «Αιρέσεις μεν, τους παντελώς απερρηγμένους και κατ' αυτήν την πίστιν απηλλοτριωμένους» (Πηδάλιο, σ. 475). Ο Νικόδημος σχολιάζει: «Αιρετικοί δε ονομάζονται εκείνοι, των οποίων η διαφορά παρευθύς και αμέσως είναι περί της εις Θεόν πίστεως, ήτοι οι κατά την πίστιν και τα δόγματα χωρισμένοι από τους ορθοδόξους και παντελώς απομεμακρυσμένοι». Και συνεχίζει παραθέτοντας απόψεις και άλλων εκκλησιαστικών ταγών· ο Γεώργιος Σχολάριος

αναφέρει ότι «αιρετικός είναι κάθε ένας όπου ή κατ' ευθείαν, ή πλαγίως, πλανάται περί των άρθρων της πίστεως». Οι δε πολιτικοί νόμοι λένε: «αιρετικός εστί, και τοις των αιρετικών υπόκειται νόμοις, ο μικρόν γουν τι της ορθής πίστεως παρεκκλίνων».

Κοντά στο προηγούμενο, είναι και η έννοια της λέξεως «**δόγμα**». Έτσι, από «γνώμη, φρόνημα, ειδικότερα φιλοσοφική δοξασία/ απόφασις, κρίσις/ δημόσιο ψήφισμα, διαταγή» (Μέγα ετυμολογικό λεξικό Δ. Δημητράκου, τ. Δ' σ. 2076), συνδέθηκε με την θρησκευτική πίστη (καθώς «[...] τα δόγματα είναι η έκφρασις του περιεχομένου της πίστεως...» -Δογματική Ανδρούτσου, σ. 8), και απέκτησε το νόημα αμετακίνητων τύπων και όρων, «αναγκαία» για τη σωτηρία. Η Εκκλησία «ως αυθεντικός ερμηνεύς της Αποκαλύψεως εξηγουμένη αυθεντικώς την Γραφήν και την Παράδοσιν υποτυπεί την διδασκαλίαν του Κυρίου την εις σωτηρίαν αναγκαίαν εν όροις και τύποις αμετακινήτοις, τοις καλουμένοις δόγμασιν» (ο. π. σ. 9).

Συνεχίζει το Μέγα ετυμολογικό λεξικό του Δ. Δημητράκου: «ειδικότερα **εκκλησιαστικά εντολαί του ιουδαϊκού νόμου**/αποφάσεις ιεράς συνόδου/διδασκαλία/αυθεντική περί πίστεως υπό της εκκλησίας απόφασις προς υποχρεωτικήν παραδοχήν προβαλλομένη».

Πέμπτο, έκτο και έβδομο παράδειγμα:

Το δόγμα στηρίζεται στην **πίστη**. Και εδώ υπάρχει διαστρέβλωση. Θα δοθούν δύο ορισμοί, και ο αναγνώστης ας βγάλει τα συμπεράσματά του. Ο χριστιανικός: «Έστιν δέ πίστις έλπιζομένων υπόστασις πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων» (Προς Εβραίους, 11:1). Ο φιλοσοφικός: «Το δε “περί θεών μηδέν θαυμαστόν απίστει μηδέ περί θείων δογμάτων” προτρέπει μετιέναι και κτάσθαι εκείνα τα μαθήματα, δι' α ουκ απιστήσεις ουκέτι περί θεών και περί θείων δογμάτων έχων τα μαθήματα και τας επιστημονικάς αποδείξεις» (Προτρεπτικός επί φιλοσοφίαν, ΚΕ, Ιάμβλιχος).

Παλαιότερα ο Αριστοτέλης είχε γράψει: «πάση μεν δόξη ακολουθεί πίστις, πίστει δε το πέπεισθαι, πείθοι δε λόγος» (Περί ψυχής, 428a 22-23). Τί σχέση έχει ο ένας ορισμός που διώχνει τα επιχειρήματα και την πειθώ, με τον άλλο που τα συμπεριλαμβάνει; Ο ένας στηρίζεται στο ότι κάποιοι άκουσαν από τον θεό και πρέπει όχι μόνο να τους πιστέψεις αλλά και να τους υπακούσεις, ενώ ο άλλος προτρέπει στην έρευνα, τον λόγο, τα μαθήματα, τις αποδείξεις, την πειθώ.

Προκειμένου να κατηγορηθεί ο Ελληνισμός ψευδώς για λατρεία των ειδώλων (ειδωλολατρία), έπρεπε αναγκαστικά να διαστρεβλωθεί η έννοια του ειδώλου. **Είδωλο** σημαίνει «ομοίωμα [αυτάρ ο είδωλον τευξ' αργυρότοξος Απόλλων αυτώ τ' Αινεία ίκελον -Ιλ. Ε' 449], φάντασμα, ειδικά περί των νεκρών, οι σκιάι των νεκρών [είδωλα είναι τα των νεκρών σώματα -Πλάτων Νόμοι]/πάσα άυλος ήτοι κατά διάνοιαν μορφή, έννοια, πνευματική παράστασις εις μορφικόν σχήμα ειλημμένη [είδωλον σκιάς -Αισχύλος Αγαμέμνων 839]/εικών εν τη διανοία [ούτω σαφές έχω είδωλον αυτού εν τη ψυχή -Ξενοφών συμπόσιο 4,2] ιδέα, πλάσμα της φαντασίας, φαντασία/εικών σχηματιζομένη εξ αντανακλάσεως/εικών ομοίωμα [γυναιικός είδωλον χρυσεόν Ηρόδοτος 1, 51] [είδωλον ακέφαλον Δίκης -Διόδωρος Σικελιώτης 1,96]/ **νεωτέρα** εικών ή άγαλμα λατρείας ψευδούς θεότητας» (Μέγα ετυμολογικό Δ. Δημητράκου, τ. Ε' σ. 2259). Είναι ξεκάθαρο από το ίδιο το λεξικό, ότι η έννοια της λέξεως άλλαξε στην πορεία.

Στο «Πηδάλιο», ο Νικόδημος γράφει -για να δικαιολογήσει την ύπαρξη εικόνων και όχι αγαλμάτων/ειδώλων στην εκκλησία- τα εξής: «Το γαρ είδωλον διαφέρει από την εικόνα, καθ' ο η μεν εικών αληθούς πράγματος και πρωτοτύπου είναι ομοιότης, το δε είδωλον, ψευδούς και ανυπάρκτου πράγματος, και πρωτοτύπου ομοιότης εστί, κατά τον Ωριγένην και Θεοδώρητον, καθώς ήτο τα είδωλα των ψευδών και ανυπάρκτων θεών των Ελλήνων» (Πηδάλιο, σ. 257). Η διαστρέβλωση βρίσκεται καταρχήν στην διάκριση «είδωλο»-«εικόνα». Στην πραγματικότητα είναι το ίδιο πράγμα. Είναι είδος/μορφή (εξ ου και «είδωλον») που σχηματίζεται εντός της διανοίας. Όταν εξωτερικεύεται και αποτυπώνεται στην ύλη, λέγεται και πάλι «είδωλο» ή εικόνα. Κατά δεύτερον, βρίσκεται στο ότι η λέξη «είδωλο» χρησιμοποιείται τόσο για ανθρώπους όσο και για θεότητες. Όσον αφορά τη λατρεία τους, τέτοια δεν υπήρξε ποτέ. Όπως εξηγούν ο Πορφύριος στο «Περί αγαλμάτων» και ο Πλούταρχος στο «Περί Ίσιδος και Οσίριδος» αλλά και αλλού άλλοι φιλόσοφοι, υπήρχε πάντα η γνώση των συμβολισμών που λειτουργούσε αναγωγικά και ποτέ δεν υπήρξε ταύτισις. Η δε λατρεία απευθύνεται στη θεότητα. Μέσω της ύλης και της μορφής, ο νους προσέγγιζε ανώτερες οντότητες. Αν διαβάσετε το «Περί αγαλμάτων» του Πορφυρίου, θα δείτε ότι τα επιχειρήματά του διασκευάστηκαν από τον Ι. Δαμασκηνό στα έργα του «Περί των αγίων εικόνων», που γράφτηκαν κατά την εικονομαχική περίοδο.

Το «**άγαλμα**», που σημαίνει «παν εφ' ω τις αγάλλεται, κόσμημα, στολισμός, εγκαλλώπισμα, στολή» (Μέγα ετυμολογικό λεξικό Δ. Δημητράκου, τ. Α, σ. 14), συνδέθηκε με τη κατοικία των πονηρών πνευμάτων, για να δικαιολογηθούν οι

ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν· ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ· τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος· νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον· τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν» (Ρωμαίους, 6:16-23).

Τώρα πλέον ο «δούλος» υποχρεώνεται να πράττει σύμφωνα με το θέλημα του Κυρίου (δηλαδή των εκκλησιαστικών ταγών).

Ο Ησύχιος και ο Ι. Τζέτζης, αναφέρουν ότι η λέξη «**δαίμων**» σημαίνει «*δαήμων*» και «*δαήμων τις και ἐμπειρος*» (πρβ. Μέγα ετυμολογικό λεξικό Δημητράκου, τ. Δ', σ. 1741). Αυτή ετυμολογείται από το «δάω» (γνωρίζω) και το «δαίω» (διαμοιράζω). Και ενώ σημαίνει τον γνώστη που διαμοιράζει τη γνώση, στον Χριστιανισμό κατάντησε να σημαίνει αποκλειστικά τους υπηρέτες του...Σατανά. «Ἐπρεπε» να διαστρεβλωθεί και αυτό για να κατηγορηθεί η αρχαία θρησκεία. Να σημειωθεί ότι στην αρχαία ελληνική γραμματεία η έννοια δηλώνει αυτό που σημαίνει ακριβώς. Μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται αναφορές σε «κακοδαίμονες» και στις τελετές που έκαναν για να τους αποτρέψουν. Η διαφορά όμως φανερώνεται από τα συμφραζόμενα ή από τη χρήση της λέξεως κακοδαίμων.

Όμως η μεγάλη διαφορά με την χριστιανική θεώρηση περί δαιμόνων, είναι ότι οι «κακοδαίμονες» ανήκουν στις τελευταίες τάξεις των λογικών όντων (που είναι ευμετάβλητοι όπως και ο άνθρωπος -άρα όχι σταθεροί ως προς την απομάκρυνση από το αγαθό), και δεν είναι όλοι οι δαίμονες της ίδιας ποιότητας (εφόσον όσο υψηλότερα στέκεται ένα ον τόσο σταθερότερο είναι ως προς το αγαθόν - λεξ ου και η διαφορά στα γένη). Μάλιστα, για να κατανοηθεί ορθά, πρέπει να έχουμε υπόψη μας τι σημαίνει το «κακόν», που οφείλεται, και ότι είναι αναγκαίο. Η αντίστοιχη θεολογική θεώρηση στον Χριστιανισμό είναι τελείως διαφορετική πάνω σε αυτά. Για παράδειγμα, ο Χριστιανισμός φάσκει και αντιφάσκει, καθώς από τη μία θεωρεί τη βούληση των «κτιστών» όντων μεταβλητή και του τριαδικού Θεού αμετάβλητη. Όμως από την άλλη δεν δίνει περιθώριο μετανοίας στους δαίμονες και τον Διάβολο (δηλαδή μεταβολή της διάθεσης) και παρουσιάζει τον Θεό στην Παλαιά Διαθήκη να μεταμελείται που έφτιαξε τον άνθρωπο!

Διομήδης